

В.В. Білоус, к.ю.н., доцент кафедри криміналістики НЮАУ ім. Ярослава Мудрого, старший науковий співробітник лабораторії «Використання сучасних досягнень науки і техніки у боротьбі зі злочинністю» ІВПЗ АПрН України

РОЗРОБКА ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СПОСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО СЛІДСТВА

Ефективність організації діяльності органів досудового слідства з розслідування злочинів безпосередньо залежить від комплексного застосування теоретичних і практичних положень криміналістичної техніки, криміналістичної тактики і методики розслідування окремих видів злочинів. Надзвичайно великі обсяги запропонованих наукою і практикою криміналістичних рекомендацій, з однієї сторони, і дефіцит процесуального часу та інформації щодо окремої розслідуваної події, з іншої, обумовлюють потребу розробки та впровадження в діяльність органів досудового слідства новітніх інформаційних технологій (комп'ютерної та телекомунікаційної техніки з відповідними програмними продуктами їх функціонування), що забезпечували б максимальну алгоритмізацію процесу розслідування.

Комп'ютеризація та алгоритмізація діяльності органів досудового слідства призведе до істотної «процесуальної економії», сприятиме не тільки скороченню строків провадження окремих слідчих дій, а й дозволить докорінно змінити «технологію» планування та організації розслідування злочинів у напрямку значного скорочення реальних строків досудового слідства. Це, в свою чергу, сприятиме виконанню ст. 6 Конвенції 1950 р. про захист прав людини та основних свобод, а також Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, якими проголошено принцип «розумного строку досудового розгляду справ» і право людини бути судимого «без невинуватої затримки».

Економії процесуального часу на стадії висування версій на початковому етапі розслідування сприятиме спрощення процесу пошуку й аналізу інформації шляхом використання інформаційно-

довідкових, інформаційно-пошукових та інформаційно-консультаційних електронних систем. Застосування новітніх телекомунікаційних засобів спростить обмін оперативною інформацією під час взаємодії із правоохоронними і контролюючими органами України та інших держав.

Ефективній організації розслідування злочину в цілому сприятиме використання комп'ютеризованих типових слідчих ситуацій, типових версій, типових криміналістичних характеристик, типових обставин, що підлягають з'ясуванню, типових тактичних операцій, типових програм розслідування відповідних видів злочинів. Швидкому й результативному виконанню окремих слідчих дій сприятиме застосування різного роду типових рекомендацій, типових тактичних прийомів, типових тактичних комбінацій, типових описів, типових характеристик, типових схем і планів, типових процесуальних документів.

Впровадження сучасних інформаційних технологій (систем способів обробки інформації з використанням сучасних засобів зв'язку, поліграфії, обчислювальної техніки та програмного забезпечення (Шепітько В.Ю.)) в діяльність правоохоронних органів має здійснюватися за допомогою розробки і впровадження відповідних автоматизованих робочих місць слідчого. Для задоволення потреб «польової криміналістики» слідчому має бути забезпечено можливість використання автоматизованого робочого місця безпосередньо на місці провадження слідчої дії, в т. ч. й поза межами службового кабінету, шляхом використання переносних портативних електронних пристроїв типу «ноутбук» з безперебійним доступом до мережі Internet.

Застосування інтерактивних (дистанційних) телекомунікаційних технологій дозволить в режимі реального часу здійснювати не тільки консультування щодо проведення окремих слідчих дій чи координацію дій оперативно-слідчої групи або слідчої бригади, а й прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять досудове слідство.

Повсякчасне застосування новітніх інформаційних технологій дозволить вирішити низку проблем «польової криміналістики», зокрема, технічної оснащеності слідчого й інформаційного забезпечення слідчо-оперативної групи в «польових умовах», а також підвищення ефективності організації діяльності органів досудового слідства з розслідування злочинів.